

19 Δεκεμβρίου, 1996

[ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 29, 144, 146 ΚΑΙ 148 ΤΟΥ
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

A.C. TRAVEL PLANNERS COLLEGE OF TOURISM
AND HOTEL MANAGEMENT LTD ,

Αιτήτρια,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 478/95)

-
- Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Έννομο συμφέρον — Κώλυμα προβολής λόγου ακυρώσεως — Ισχυρισμοί εδραζόμενοι επί Κ.Δ.Π. που είχε προηγουμένως κριθεί αντισυνταγματική — Πέραν της διατήρησης του εννόμου συμφέροντος στην κριθείσα περίπτωση ούτε και κώλυμα υφίστατο — Διαφορετική η περίπτωση αν οι κανονισμοί είχαν ακυρωθεί με απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου.
- 5
- Συνταγματικό Δίκαιο — Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαιδεύσεως — Ο Ν. 1/87 και οι κατ' εξουσιοδότησή του Κανονισμοί (Κ.Δ.Π. 201/92) — Έλεγχος αντισυνταγματικότητας — Παραβίαση της αρχής της διάκρισης των εξουσιών — Υπέρβαση της εξουσιοδότησης του Ν. 1/87 στους Κανονισμούς — Υιοθέτηση της *Private Grammar & Modern Schools (P.G.M.S.) Ltd κ.ά. ν. Δημοκρατίας*.
- 10
- 15 Διοικητικό Δίκαιο — Ανάκληση διοικητικών πράξεως — Επιβεβλημένη η ανάκληση σε περίπτωση ακύρωσης της κανονιστικής πράξης βάσει της οποίας εκδόθηκε η κρίσιμη ατομική.
- 20 Η αιτήτρια εταιρεία προσέβαλε ουσιαστικά την ανάκληση της προ-κεχωρημένης διαδικασίας έγκρισης και εγγραφής του εκπαιδευτηρίου ιδιοκτησίας της.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

1. Υπό τις συνθήκες και περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης η αιτήτρια δεν κωλύεται νομικώς να εγείρει τώρα ενώπιον του δικαστηρίου θέματα εγκυρότητας ή αντισυνταγματικότητας των κανονισμών του δικαστηρίου. Άλλωστε τη θέση αυτή φαίνεται να δέχεται και η Δημοκρατία που υποστήριξε διά μακρών την απόφαση στην προσφυγή αρ. 266/95. Η αντιμετώπιση όμως θα ήταν διαφορετική στην περίπτωση που υπήρχε απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου. Παρά τον κανόνα που έθεσε το Άρθρο 144 του Συντάγματος, θα λειτουργούσε η αρχή της δεσμευτικότητας των αποφάσεων (*stare decisis*) για να αποκλείσει επανάνοιξη ή επανασύζητηση τέτοιων θεμάτων.

2. Το δικαστήριο συμφωνεί με την απόφαση στην προσφυγή αρ. 266/95. Ο Καν. 69 παραβιάζει την καθιερούμενη από το Σύνταγμα αρχή της διάκρισης των εξουσιών. Η προηγούμενη έγκριση της Βουλής για το διορισμό του Συμβουλίου από το Υπουργικό αποτέλεσε ανεπίτρεπτη επέμβαση από τη Βουλή στα έργα της εκτελεστικής εξουσίας. Ο Κανονισμός ήταν επίσης *ultra vires* του νόμου γιατί έρχεται σε αντίθεση με το Άρθρο 30(2) που εναπόθετε την εξουσία για διορισμό "επιτροπής" στο Υπουργικό Συμβούλιο. Οι Καν. 95, 96 και 97 ήταν επίσης *ultra vires* του νόμου γιατί στέγησαν από την Υπουργό Παιδείας την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας που ρητά της παρέχει το Άρθρο 30(2) του νόμου. Ο Καν. 96 δεν αφήνει αμφιβολία για το μηχανικό ρόλο της Υπουργού Παιδείας.

Ο Καν. 97 διέπεται από το ίδιο πνεύμα:

Η περίπτωση (γ) αυτού αναφέρεται σε αναβολή λήψης απόφασης που προβλέπεται από τον Καν. 95. Όμως κανένας από τους τρεις Κανονισμούς δε βρίσκει εξουσιοδοτικό έρεισμα στο Ν. 1/87. Είναι κατάδηλο ότι η αρμοδιότητα που χορηγείται στην Υπουργό Παιδείας από τους Κανονισμούς αυτούς δεν είναι δυναμική αλλά υποχρεωτική.

Ο διαχωρισμός είναι υπό τις συνθήκες αδιανόητος. Και το δικαστήριο δεν πρόκειται να εξετάσει το θέμα που τέθηκε κατά τις διευκρινίσεις την τελευταία στιγμή, έτσι περιστασιακά, αν πράγματι λήφθηκε η έγκριση της Βουλής των Αντιπροσώπων. Μα και αν η απόφαση του Δικαστηρίου αυτή είναι λανθασμένη το τεκμήριο της κανονικότητας, ελλείψει αποδείξεων ή ενδείξεων περί του

5 αντιθέτου, λειτουργεί για να καλύψει την περίπτωση. Περαιτέρω δεν είναι νοητό, όπως έγινε εισήγηση, να εξεταστεί απομονωμένα το σχετικό άρθρο του νόμου για να θεωρηθεί νόμιμη η διαδικασία με βάση την οποία ενήργησε η Υπουργός Παιδείας. Δεν υφίστανται οι προϋποθέσεις. Ο απόλυτος συσχετισμός του κανονισμού με το οικείο άρθρο του νόμου δεν επιτρέπει τέτοια ενέργεια.

10 3. Η ακυρότητα των κανονισμών επιβάλλει την ανάκληση των πράξεων που είναι αντικείμενο της προσφυγής.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

15 Αναφερόμενες υποθέσεις:

15 *Δήμος Λάρνακας v. Mobil Oil Cyprus Ltd. (1995) 3 Α.Α.Δ. 400,*

Pavlidis v. Republic (1967) 3 C.L.R. 217,

20 *Δημοκρατία v. Χ'Ιωάννου κ.ά. (1994) 3 Α.Α.Δ. 401,*

Παντελή v. Δημοκρατίας (1994) 4 Α.Α.Δ. 1020,

Γεωργίου v. Δημοκρατίας (1994) 4 Α.Α.Δ. 1127,

25 *P.I.K. v. Καραγιώργη & Άλλων (1991) 3 Α.Α.Δ. 159,*

Μιχαήλ Θεοδοσίου Λτδ. v. Δήμου Λεμεσού (1993) 3 Α.Α.Δ. 25,

30 *Κωνταντινίδης v. Δημοκρατίας (1995) 4 Α.Α.Δ. 1634,*

Δημοκρατία v. Γιάλλουρου κ.ά. (1995) 3 Α.Α.Δ. 363,

Malachtou v. Attorney-General (1981) 1 C.L.R. 543,

35 *Ploussiou v. Central Bank (1983) 3 C.L.R. 398.*

Προσφυγή.

40 Προσφυγή με την οποία προσβάλλεται η απόφαση της Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού με την οποία ανακλήθηκε η έγκριση του αιτήματος των Αιτητών για απονομή τίτλων "Higher Diploma", σε αντικατάσταση όλων των άλλων που χορηγούσε μέχρι τότε.

Δ. Βάκης, για την Αιτήτρια.

Ρ. Βραχίμη-Πετρίδου, Ανώτερη Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

5

Cur. adv. vult.

ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ.: Η αιτήτρια συγκροτήθηκε και λειτουργεί υπό καθεστώς εταιρείας περιορισμένης ευθύνης. Και είναι ιδιοκτήτρια σχολής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που αποκαλείται College of Tourism and Hotel Management (εφεξής η Σχολή). Το νομικό πλαίσιο που διέπει την υπόθεση θα διαγραφεί παρακάτω από την απαραίτητη αναδρομή μας στα γεγονότα, που δημιούργησαν τη διαφορά και την οδήγησαν μπροστά στο δικαστήριο. Αποτελείται όμως βασικά από τον περί Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νόμο του 1987 (ν. 1/87) και τους Κανονισμούς που θεσπίστηκαν δυνάμει του άρθρ. 34, που τιτλοφορούνται οι περί Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Εκπαιδευτική Αξιολόγηση-Πιστοποίηση Κλάδων Σπουδών) Κανονισμοί του 1992 (Κ.Δ.Π. 201/92).

10

15

20

Η αιτήτρια αποτάθηκε στις 17/2/93, σύμφωνα με τον καν. 76, για αξιολόγηση-πιστοποίηση δύο κλάδων σπουδών που πρόσφερε σε δύο τομείς: (α) Travel & Tourism Administration και (β) Hotel Administration, παρέχοντας συγχρόνως και τα στοιχεία που απαιτούνται από τον καν. 80. Η σχετική αίτηση έγινε δεκτή (κατά τον καν. 82) γεγονός που καθιστούσε τη Σχολή υποψήφια για αξιολόγηση-πιστοποίηση και συνεπαγόταν τον καταρτισμό από αυτή "έκθεσης αυτοπαρουσίασης": καν. 83. Όντως υπέβαλε τέτοια έκθεση, όπως προβλέπει ο καν. 89.

25

30

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο καν. 69 κάμνει πρόβλεψη για το διορισμό Συμβουλίου για την εκπαιδευτική αξιολόγηση - πιστοποίηση (το Συμβούλιο) από το Υπουργικό Συμβούλιο, ύστερα από εισήγηση της Υπουργού Παιδείας και με προηγούμενη σύμφωνη απόφαση της πλειοψηφίας της Βουλής των Αντιπροσώπων. Τις αρμοδιότητες του Συμβουλίου απαριθμεί ο καν. 74. Μία από αυτές είναι ο διορισμός Ομάδων Αξιολόγησης (Ο.Α.) για τη μελέτη σε πρώτο στάδιο των αιτήσεων αξιολόγησης-πιστοποίησης. Η σύνθεση, λειτουργία καθώς και οι αρμοδιότητές τους ρυθμίζονται από τους καν. 86 έως 88.

35

40

Στην υπό εξέταση υπόθεση η συγκεκριμένη Ο.Α., αφού επισκέφθηκε τη Σχολή για την επιτόπου διερεύνηση των στοιχείων, ετοί-

- μασε την έκθεσή της (καν. 88(β)). Ακολούθηθηκε στη συνέχεια η διαδικασία των καν. 91 μέχρι 95 (αποστολή της έκθεσης στη σχολή, οι παρατηρήσεις της τελευταίας για το περιεχόμενό της και η υποβολή της τελικής έκθεσης της Ο.Α. στον Πρόεδρο του Συμβουλίου μέσω του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Παιδείας: βλέπε κυανούν 32 στο διοικητικό φάκελο). Κύριος άξονας των εισηγήσεων ήταν (α) η μεταβολή του τίτλου της Σχολής από "College" σε "School" και (β) η αλλαγή του τίτλου σπουδών "Associate B.sc.", που απένειμε, σε "Higher Diploma". Το Συμβούλιο συμφώνησε με την πρόταση της Ο.Α. για αλλαγή του τίτλου σπουδών αλλά προτείνει την αναβολή λήψης απόφασης (όπως είχε δικαίωμα από τον καν. 95(2)(γ) μέχρι να συμμορφωθεί η Σχολή (το κυανούν 35 περιέχει ολόκληρη την απόφαση).
- 15 Μετά την κοινοποίηση της παραπάνω απόφασης, ο Διευθυντής της Σχολής πληροφόρησε, στις 19/12/94, την Υπουργό Παιδείας ότι αποδέχεται τις εισηγήσεις της Ο.Α. και του Συμβουλίου για αλλαγή του ονόματος του τίτλου σπουδών. Και ζήτησε ταυτόχρονα έγκριση για την προταθείσα αλλαγή των διπλωμάτων από
- 20 "Associate B.Sc." σε "Higher Diploma", επισυνάπτοντας και αντίγραφα των νέων τίτλων.

- Στην υπόθεση είχε ανάμιξη ακόμη ένα όργανο η Συμβουλευτική Επιτροπή Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, η οποία καθιδρύθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρ. 3 του ν. 1/87 για να ασκεί τις αρμοδιότητες για τις οποίες κάμνει πρόβλεψη το άρθρ. 4. Η Συμβουλευτική αυτή Επιτροπή αποφάσισε, μεταξύ άλλων, να εγκρίνει το αίτημα της Σχολής της 19/12/94 για απονομή τίτλων "Higher Diploma" σε αντικατάσταση όλων των άλλων που χορηγούσε μέχρι τότε.

- Η απόφαση κοινοποιήθηκε αρμοδίως στη Σχολή στις 20/2/95 (βλέπε παράρτημα 5). Αργότερα, στις 24/2/95, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Παιδείας, αναφερόμενος στην παραπάνω αίτηση της Σχολής ημερ. 17/2/93, πληροφόρησε το Διευθυντή της ότι η Υπουργός Παιδείας επικύρωσε, βάσει του καν. 97, την παραπάνω εισήγηση του Συμβουλίου για την αναβολή λήψης απόφασης μέχρι την τήρηση του όρου που αφορούσε τα παρεχόμενα διπλώματα. Σε απάντηση η Σχολή πληροφόρησε το Γενικό Διευθυντή ότι υπήρξε συμμόρφωση, ενώ στις 9/3/95 κοινοποιήθηκε στον Πρόεδρο του Συμβουλίου ότι η Συμβουλευτική Επιτροπή Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης είχε δώσει την έγκρισή της για την αλλαγή των τίτλων σπουδών της Σχολής.

Η εικόνα άλλαξε δραματικά μετά την απόφαση στην προσφυγή αρ. 266/95 ημερ. 29/3/95 (Αρτέμης, Δ.). Οι κανονισμοί 69, 95, 96 και 97 κρίθηκαν άκυροι και αντισυνταγματικοί στην ολότητά τους. Η απόφαση είχε ως υπόβαθρο και τη γνωμοδότηση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας προς την Υπουργό Παιδείας επί του όλου θέματος (παράρτημα 1Α στη γραπτή αγόρευση των καθών). Έτσι οι αποφάσεις που κοινοποιήθηκαν στις 24/2/95 ανακλήθηκαν αναδρομικά. 5

Την ανάκληση, ημερ. 7/4/95, ακολούθησε προσφυγή της αιτήτριας με την οποία ζητά 6 ξεχωριστές θεραπείες. Θα τις παραθέσω ως έχουν για να τις σχολιάσω αμέσως μετά: 10

“Α. Δήλωση του Δικαστηρίου ότι η παράλειψη των καθ’ ων η αίτηση να εγγράψουν την σχολή “College of Tourism and Hotel Management” στο Μητρώο των Εκπαιδευτικά Αξιολογημένων - Πιστοποιημένων Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και/ή να εκδώσουν το σχετικό Πιστοποιητικό και/ή να δημοσιεύσουν την εγγραφή της σχολής στο Μητρώο στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας είναι άκυρη, παράνομη και ή 20 αντισυνταγματική.

Β. Δήλωση του Δικαστηρίου ότι οι καθ’ ων η αίτηση έδει να είχαν εγγράψει την σχολή “College of Tourism and Hotel Management” στο Μητρώο των Εκπαιδευτικά Αξιολογημένων Πιστοποιημένων Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, να είχαν εκδόσει το σχετικό πιστοποιητικό και να δημοσιεύσουν την εγγραφή της σχολής στο Μητρώο στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας. 25

Γ. Δήλωση του Δικαστηρίου ότι η απόφαση των καθ’ ων η αίτηση κοινοποιηθείσα με επιστολή τους ημερομηνίας 24.2.95 στο βαθμό που με αυτή αναβάλλεται η λήψη απόφασης αναφορικά με την αίτηση της αιτήτριας είναι άκυρη, παράνομη και χωρίς οποιοδήποτε νομικό αποτέλεσμα. 30

Δ. Δήλωση του Δικαστηρίου ότι η παράλειψη των καθ’ ων η αίτηση να αποφασίσουν αναφορικά με την αίτηση της αιτήτριας ημερομηνίας 17.2.93 για Αξιολόγηση - Πιστοποίηση των Κλάδων Σπουδών της σχολής “College of Tourism and Hotel Management” είναι άκυρη, παράνομη και ή αντισυνταγματική. 40

Ε. Δήλωση του Δικαστηρίου ότι οι καθ’ ων η αίτηση έδει να είχαν απαντήσει και ή λάβουν απόφαση αναφορικά με την αίτηση της αιτήτριας ημερομηνίας 17.2.93 για Αξιολόγηση - Πιστο-

ποίηση των Κλάδων Σπουδών της σχολής “College of Tourism and Hotel Management”.

5 ΣΤ. Δήλωση του Δικαστηρίου ότι η απόφαση των καθ' ων η αίτηση κοινοποιηθείσα με επιστολή τους ημερομηνίας 7.4.95 με την οποία ανακαλούν τις ωφέλιμες για την αιτήτρια αποφάσεις οι οποίες είχαν κοινοποιηθεί στην αιτήτρια με επιστολή τους ημερομηνίας 24.2.95 είναι άκυρη, παράνομη και χωρίς οποιοδήποτε νομικό αποτέλεσμα.”

10

Οι πλείστες θεραπείες κινούνται γύρω από τον ακόλουθο άξονα: τη μη εγγραφή της αιτήτριας στο Μητρώο των Αξιολογημένων - Πιστοποιημένων Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης για την έκδοση σχετικού πιστοποιητικού με βάση τον καν. 96. Η θεραπεία (Α) είναι απαράδεκτη γιατί στρέφεται κατά παραλείψεως μη επιδεικτικής προσβολής. Δε συνιστά παράλειψη οφειλομένης νομίμου ενεργείας γιατί, όπως ελέχθη στην **Δήμος Λάρνακας v. Mobil Oil Cyprus Ltd.** (1995) 3 Α.Α.Δ. 400 “παράλειψη διοικητικού οργάνου να εκπληρώσει καθήκον υπόκειται σε αναθεώρηση μόνο όπου αυτή συνίσταται στη μη εκπλήρωση θετικής υποχρέωσης που επιβάλλει ο νόμος”. Εδώ δε στοιχειοθετείται παράλειψη εφόσον η εγγραφή στο Μητρώο και η έκδοση πιστοποιητικού δεν επιβάλλεται από ειδική νομοθετική ή κανονιστική διάταξη. Τα ίδια ισχύουν και για την παράγραφο (Β).

25

Οι θεραπείες (Δ) και (Ε) δεν έχουν νόμιμη βάση. Απόφαση λήφθηκε. Απορρίφθηκε τελικά η αίτηση για αξιολόγηση. Η μόνη θεραπεία που μπορεί να εξεταστεί είναι της παραγράφου (ΣΤ) που έχει ως αντικείμενο την ανακλητική πράξη της 7/4/95.

30

Συνοψίζω τους λόγους ακυρότητας:

35

40

(1) Μετά την έγκριση των αλλαγών στους τίτλους σπουδών της αιτήτριας (επιστολή, παράρτημα 5 ημερ. 20/2/95) η εισήγηση του Συμβουλίου για αξιολόγηση - πιστοποίηση κατέστη δεσμευτική με την έννοια ότι ήταν υποχρεωτική για την Υπουργό Παιδείας που όφειλε, με βάση τον καν. 96 και το άρθρ. 30(2) του ν. 1/87, να φροντίσει για την εγγραφή της Σχολής στο Μητρώο και την έκδοση σχετικού πιστοποιητικού. Συνεπώς η άρνησή της να προβεί στις ενέργειες αυτές είναι παράνομη. Την υποχρέωση της αυτή έπρεπε να εκπληρώσει μέσα στην προθεσμία των 30 ημερών του άρθρ. 29 του Συντάγματος, εφόσον ό,τι παρέμεινε ήταν η τυπική έγκριση της εισήγησης.

(2) Η απόφαση της 24/2/95 λήφθηκε υπό το κράτος πλάνης εφόσον η αιτήτρια είχε ήδη συμμορφωθεί με τους όρους αλλαγής των τίτλων σπουδών από 20/2/95.

(3) Η ανακλητική ενέργεια της 7/4/95 (παράρτημα 7) ήταν επίσης προϊόν πλάνης περί το δίκαιον, δηλαδή, αναφορικά με τη νομιμότητα των σχετικών κανονισμών, των πράξεων του Συμβουλίου και την ορθότητα και δεσμευτικότητα της απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Η βάση του επιχειρήματος είναι ότι η απόφαση στην προσφυγή αρ. 266/95 δε δεσμεύει το δικαστήριο τούτο. Η εμβέλεια της εξαντλείται στα πλαίσια της διαδικασίας της υπόθεσης εκείνης. Για ενίσχυση των απόψεων αυτών έγινε αναφορά στην απόφαση **Byron Pavlides v. Republic (Commissioner of Income Tax & Another)** (1967) 3 C.L.R. 217, στην οποία εξετάστηκε η αλληλεπίδραση των άρθρ. 144, 146 και 148 του Συντάγματος. Και επίσης στην απόφαση **Δημοκρατία v. Ανδρέα Κ. Χ'ΐωάννου κ.ά.** (1994) 3 Α.Α.Δ. 401.

Άλλος συναφής ισχυρισμός ως προς την αντισυνταγματικότητα ειδικότερα του καν. 69 είναι πως η πρόνοια, με την οποία απαιτείται η προηγούμενη απόφαση της πλειοψηφίας της Βουλής αναφορικά με το διορισμό του Προέδρου και των μελών του Συμβουλίου, μπορεί και πρέπει να διαχωρισθεί από τον υπόλοιπο κανονισμό, το κύρος του οποίου μπορεί έτσι να διασωθεί.

Το μεγαλύτερο μέρος της αγόρευσης της Δημοκρατίας αφιερώνεται στην υποστήριξη της ορθότητας της γνωμοδότησης του Γενικού Εισαγγελέα και της δικαστικής απόφασης αναφορικά με την αντισυνταγματικότητα του καν. 69 και το ανίσχυρο των προνοιών του, όπως και των καν. 95, 96 και 97, λόγω του χάσματος που τους χωρίζει από όσα επιτρέπει το εξουσιοδοτικό άρθρο του νόμου (άρθρ. 34). Ιδιαίτερα τονίστηκε ότι το ίδιο Συμβούλιο εξέτασε όλες τις αιτήσεις αξιολόγησης περιλαμβανομένων και των δύο αυτών περιπτώσεων. Στη συνέχεια η δικηγόρος της Δημοκρατίας ασχολήθηκε με τις επιπτώσεις της απόφασης στην επίδικη πράξη. Αφού αναφέρθηκε σε νομολογία που συζητήθηκαν θέματα εγκυρότητας κανονισμών, με βάση άλλα νομοθετήματα, εισηγήθηκε πως η Υπουργός Παιδείας δεν είχε εκλογή παρά να συμμορφωθεί με τη δικαστική απόφαση, ανακαλώντας τις επίδικες πράξεις, όπως επιτάσσει το άρθρ. 146.5 του Συντάγματος.

Η Δημοκρατία έθεσε και θέμα έννομου συμφέροντος της αιτήτριας, που ανέπτυξε ως εξής: μια και η ακύρωση των κανονισμών

- προηγήθηκε της έκδοσης της τελικής απόφασης σαν επιστέγασμα της σύνθετης διοικητικής ενέργειας της αξιολόγησης, οι προϋποθέσεις για την έκδοση απόφασης ευνοϊκής για την αιτήτρια εξέλειπαν παντελώς. Με αποτέλεσμα να χάσει τότε το έννομο συμφέρον της να προωθήσει την προσφυγή. Δε θα συμφωνήσω. Απλά γιατί όλες οι προϋποθέσεις, όπως η συνταγματικότητα και το ultra vires των κανονισμών ή η λήψη ή όχι τελικής απόφασης, τίθενται υπό αμφισβήτηση και αποτελούν τώρα επίδικα θέματα. Δεν βλέπω λοιπόν πως υφίσταται ζήτημα νομιμοποίησης:
- 5
10 βλ. *Παντελής Αντωνίου Παντελή v. Δημοκρατίας* (1994) 4 Α.Α.Δ. 1020 και *Δαυίδ Γεωργίου v. Δημοκρατίας* (1994) 4 Α.Α.Δ. 1127.

- Τελικά η κα Πετρίδου εισηγήθηκε πως δεν χωρεί διαχωρισμός του καν. 69 γιατί αφενός το δικαστήριο τον ακύρωσε στην ολότητά του και αφετέρου οι πράξεις του Συμβουλίου, που διορίστηκε με βάση τον καν. 69, και αποτελούσε το υπόστρωμα των πράξεων της Υπουργού, δεν μπορούσαν να νομιμοποιηθούν εκ των υστέρων. Ούτε το άρθρ. 30(2) του ν. 1/87, που παρέχει διακριτική εξουσία στην Υπουργό Παιδείας να διενεργήσει την αξιολόγηση - πιστοποίηση, είναι δυνατό να εφαρμοσθεί ή ερμηνευθεί ανεξάρτητα και ξεκομμένα από τους κανονισμούς, όπως ισχυρίστηκε η αιτήτρια. Σημειωτέον ότι το άρθρ. 34(2)(α) εξουσιοδοτεί το Υπουργικό Συμβούλιο με την έκδοση κανονισμών να ρυθμίζει, μεταξύ άλλων, τον τρόπο και τη διαδικασία της εκπαιδευτικής αξιολόγησης - πιστοποίησης κλάδων σπουδών και είναι με βάση το άρθρο αυτό που εκδόθηκαν οι επίδικοι κανονισμοί.
- 15
20
25

- Για να συμπληρωθεί το φάσμα των επιχειρημάτων πρέπει να προσθέσω ότι, κατά το στάδιο των διευκρινίσεων, η αιτήτρια αμφισβήτησε τη συμμετοχή της Βουλής στο διορισμό του Συμβουλίου δεδομένου ότι η Δημοκρατία δεν παρουσίασε τη σχετική έγκριση της Βουλής. Η άλλη πλευρά ανέφερε ότι η αιτήτρια είχε το βάρος να αποδείξει ότι στο διορισμό του Συμβουλίου δεν αναμείχθηκε η νομοθετική εξουσία.
- 30

- Υπό τις συνθήκες και περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης έχω τη γνώμη πως η αιτήτρια δεν κωλύεται νομικώς να εγείρει τώρα ενώπιόν μου θέματα εγκυρότητας ή αντισυνταγματικότητας των κανονισμών. Άλλωστε τη θέση αυτή φαίνεται να δέχεται και η Δημοκρατία που υποστήριξε διά μακρών την απόφαση στην προσφυγή αρ. 266/95. Η αντιμετώπιση όμως θα ήταν διαφορετική στην περίπτωση που υπήρχε απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου. Παρά τον κανόνα που έθεσε το άρθρ. 144 του Συντάγματος, θα λειτουργούσε η αρχή της δεσμευτικότητας των αποφάσεων (stare
- 35
40

decisis) για να αποκλείσει επανάνοιξη ή επανασυζήτηση τέτοιων θεμάτων.

Εκφράζω την απόλυτη συμφωνία μου με την απόφαση στην προσφυγή αρ. 266/95. Ο καν. 69 παραβιάζει την καθιερούμενη από το Σύνταγμα αρχή της διάκρισης των εξουσιών: βλ. *P.I.K. v. Καραγιώργη & Άλλων* (1991) 3 Α.Α.Δ. 159, *Μιχαήλ Θεοδοσίου Λτδ. v. Δήμου Λεμεσού* (1993) 3 Α.Α.Δ. 25, *Δημήτρης Κωνταντινίδης v. Δημοκρατίας* (1995) 4 Α.Α.Δ. 1634, *Δημοκρατία v. Ελευθερίας Γιάλλουρου κ.ά.* (1995) 3 Α.Α.Δ. 363. Η προηγούμενη έγκριση της Βουλής για το διορισμό του Συμβουλίου από το Υπουργικό αποτελούσε ανεπίτρεπτη επέμβαση από τη Βουλή στα έργα της εκτελεστικής εξουσίας. Ο κανονισμός ήταν επίσης ultra vires του νόμου γιατί έρχεται σε αντίθεση με το άρθρ. 30(2) που εναπόθετε την εξουσία για διορισμό “επιτροπής” στο Υπουργικό Συμβούλιο. Οι καν. 95, 96 και 97 ήταν επίσης ultra vires του νόμου γιατί στέρησαν από την Υπουργό Παιδείας την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας που ρητά της παρέχει το άρθρ. 30(2) του νόμου. Ο καν. 96 δεν αφήνει αμφιβολία για το μηχανικό ρόλο της Υπουργού Παιδείας:

“Στην περίπτωση που το Συμβούλιο εισηγείται αποδοχή της αίτησης για εκπαιδευτική αξιολόγηση - πιστοποίηση, ο Υπουργός εγκρίνει την εισήγηση, μεριμνά για την εγγραφή της σχολής στο Μητρώο των Εκπαιδευτικά Αξιολογημένων - Πιστοποιημένων Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που τηρείται στο Υπουργείο Παιδείας, εκδίδει το σχετικό Πιστοποιητικό και δημοσιεύει στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυβερνήσεως την εγγραφή της σχολής στο πιο πάνω Μητρώο.”

Ο καν. 97 διέπεται από το ίδιο πνεύμα:

“Στις περιπτώσεις (β) και (γ) του Κανονισμού 95 ο Υπουργός επικυρώνει την απόφαση του Συμβουλίου και διά του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Παιδείας ενημερώνει σχετικά την ενδιαφερόμενη σχολή.”

Η περίπτωση (γ) αναφέρεται σε αναβολή λήψης απόφασης που προβλέπεται από τον καν. 95. Όμως κανένας από τους τρεις κανονισμούς δε βρίσκει εξουσιοδοτικό έρεισμα στο ν. 1/87. Είναι κατάδηλο ότι η αρμοδιότητα που χορηγείται στην Υπουργό Παιδείας από τους κανονισμούς αυτούς δεν είναι δυνητική αλλά υποχρεωτική.

Ο διαχωρισμός είναι υπό τις συνθήκες αδιανόητος. Και δεν

πρόκειται να εξετάσω το θέμα που τέθηκε κατά τις διευκρινίσεις την τελευταία στιγμή, έτσι περιστασιακά, αν πράγματι λήφθηκε η έγκριση της Βουλής των Αντιπροσώπων. Μα και αν η απόφασή μου αυτή είναι λανθασμένη το τεκμήριο της κανονικότητας, ελλείψει 5 αποδείξεων ή ενδείξεων περί του αντιθέτου, λειτουργεί για να καλύψει την περίπτωση. Περαιτέρω δεν είναι νοητό, όπως έγινε εισήγηση, να εξεταστεί απομονωμένα το σχετικό άρθρο του νόμου για να θεωρηθεί νόμιμη η διαδικασία με βάση την οποία ενήργησε η Υπουργός Παιδείας. Δεν υφίστανται οι προϋποθέσεις. Ο απόλυτος 10 συσχετισμός του κανονισμού με το οικείο άρθρο του νόμου δεν επιτρέπει τέτοια ενέργεια: βλ. *Malachtou v. Attorney-General* (1981) 1 C.L.R. 543 και *Ploussiou v. Central Bank* (1983) 3 C.L.R. 398.

Η ακυρότητα των κανονισμών επιβάλλει την ανάκληση των 15 πράξεων που είναι αντικείμενο της προσφυγής. Είναι σχετικό το εξής απόσπασμα από το σύγγραμμα της Δήμητρας Κοντόγιωργα-Θεοχαροπούλου “Αι συνέπειαι της ακυρώσεως διοικητικής πράξεως έναντι της διοικήσεως” 1988, σελ. 128:

20 “Όταν η ακυρωθείσα πράξις είναι κανονιστική, είναι αναγκαίον λογικόν επακόλουθον, όλαι αι εκτελεσταί πράξεις, ληφθείσαι κατ’ εφαρμογήν της εν λόγω ακυρωθείσης κανονιστικής πράξεως και θεμελιούμεναι επ’ αυτής, να εξαφανισθούν. Όλαι 25 αι πράξεις αι οποίαι εξαρτούν την εγκυρότητα των από την ακυρωθείσαν κανονιστικήν, αι οποίαι αποτελούν ευθέως συνέπειαν της κανονιστικής και αι οποίαι την έχουν ως μόνην νομικήν των βάσιν θα πρέπει ν’ ακυρωθούν.”

Με τις σκέψεις αυτές απορρίπτω την προσφυγή. Χωρίς έξοδα.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.